

Obnovení silnice Trmice-Roudníky: Trasa půjde po výsypkách nezasazených hladinou vody při mokřích variantách. Je nutno očekávat deformace povrchu vozovky v důsledku sedání výsypek.

Urbanizované území Trmice, Předlice, Roudníky: Suchá varianta zachovává v podstatě současný stav – trvalé čerpání podzemních a důlních vod zabezpečí ochranu staveb. Mokrá varianta 153 přináší nutnost čerpání v Trmicích, čerpání v Předlicích jen v případě některých variant. V případě mokré varianty 144 je nutné čerpání v Trmicích, kdežto v Předlicích případnou nutnost lokálního čerpání potvrdí monitoring. Hladina podzemních vod nebude ohrožovat Roudníky. Stabilita základů z hlediska únosnosti základové půdy nebude ovlivněna volbou varianty – význam bude mít možné zvýšení hladin podzemní vody pouze na funkčnost částí objektů.

Hydrogeologické a hydrologické poměry území podél toku Bíliny do Labe: Nebudou ovlivněny volbou varianty. Varianta 144 umožní regulaci průtoků zapojením jezera Chabařovice do vodohospodářského systému řeky Bíliny, příp. její splavnění.

Těžba surovin: Varianta suchá umožní rozvoj těžby surovin. Varianta mokrá velmi omezí těžbu surovin.

Stabilita svahů (sklony): Je potřebná pasportizace stability svahů. Zatím se jeví stabilita jako vyhovující pro všechny varianty. U mokré je výhodnější varianta 144.

Monitorovací systém: Pro všechny varianty je nutné okamžité založit monitorovací systém hydrologický, hydrogeologický, hydrochemický, hydrobiologický, geotechnický.

Zhodnocení variant způsobu likvidace lomu vedlo k rozhodnutí správních orgánů zvolit kótu zatopení 144 m n. m., která jako zcela nová vyplynula z našeho výzkumu a ukazuje se z dlouhodobého hlediska nejvhodnější. Tato varianta dává navíc možnost splavného propojení budoucího jezera Chabařovice s Bílinou a Labem.

Literatura

Hroch, Z. et al. (1995): Revitalizace území po ukončení těžby uhlí v lomu Chabařovice Odborné posouzení. – MS Čes. geol. úst. Praha.

Český geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

NOVÉ POZNATKY KE STRATIGRAFII MIOCÉNU ALPSKO-KARPATSKÉ PŘEDHLUBNĚ

NEW KNOWLEDGE ON THE STRATIGRAPHY OF THE MIOCENE OF THE ALPINE-CARPATHIAN FOREDEEP

Ivan Cicha¹ - Jiřina Čtyrká¹ - Slavomír Nehyba²

West Carpathians, Neogene Foredeep, Miocene, Stratigraphy, Foraminifera, Zone G. bisphericus, Praeorbulina

V rámci grantu 205/95/0599 GA ČR byla v roce 1995 věnována pozornost upřesnění stratigrafického členění spodního až středního miocénu.

Z oblastí alpsko-karpatské předhlubně na území Moravy a Rakouska byla přehodnocena, případně nově hodnocena řada starších materiálů. Kromě povrchových vzorků i některé vrty hloubené v posledním desetiletí (např. Nosislav 3, Goggendorf 1, mělké vrty z okolí Znojma, Pohořelice a Brna).

Za ekvivalenty bathysiphon - cyclamminového šlíru (stupeň eggenburg) lze pokládat z rakouské části předhlubně ve vrtu Goggendorf 1 bazální vzorky v hl. 211 m. Výše, v jejich nadloží je pak vyvinuta facie s *Chilostomella ovoidea* Reuss, *Praeglobobulimina* div. sp. a *Cibicidoides* div. sp. Tento vývoj je srovnatelný např. s eggenburgem v předhlubni ve vrtu Malešovice 102, Pasohlávky 1, ale především s tzv. štefanovskou facií ve Vídeňské pánvi na Moravě. V rakouské části předhlubně odpovídá tento vývoj především vrstvám zogelsdorfským.

Horizonty s *Cibicidoides budayi* (Cicha & Zaplet.) a ještě mladší vrstvy s *Bolivina* cf. *tumida* Cushman charakterizují starší část typového vývoje zellendorfských vrstev v Rakousku, řazených do starší části otnangu.

Mladší část otnangu odpovídá vyššímu segmentu otnangského sedimentačního cyklu, subsidující části opuštěné delty, kdy dochází k transgresi převážně vyslazených vrstev na okrajovou v. část Českého masivu. K tomuto segmentu náležejí rzhakiové písky i pestré jíly v jižní části karpatské předhlubně.

Nadloží stupeň karpát je v bazální části charakterizovaný polohami diatomitů (např. na lokalitách Limberg, Parisdorf, Bohaté Málkovicc). Nelze ho jak faunisticky, tak i sedimentologicky srovnávat s otnangem jižní Moravy. Bazální vrstvy karpátů představují nástup nové etapy vývoje sedimentačních prostorů v oblasti centrální Paratethydy

a úvahy některých autorů o příslušnosti rzhakiových vrstev a jejich ekvivalentů ke karpátu mají pouze hypotetické opodstatnění, vycházející z korelací profilů na základě vybraných geofyzikálních metod. Z odebraných vzorků v oblasti mezi Brnem a Melkem a jejich přehodnocení je zřejmé, že ve vyšší části karpátu v nadloží prvního výskytu druhu *Uvigerina graciliformis* Papp & Turnovsky nastupují společenstva s poměrně bohatým výskytem planktonního rodu *Globorotalia*.

Dále pak v nejvyšší části souvrství karpátu byl zaznamenan častější výskyt zástupců rodu *Globigerinoides* především druh *G. bisphericus* Todd. Tito planktonní dírkovci jsou doprovázeni benthosními foraminiferami s druhu *Vaginulinopsis pedum* (Orbigny), dále *Uvigerina graciliformis* Papp & Turnovsky a *Uvigerina acuminata* Hosiús. V oblasti Hnanic j. Znojma nebylo možné položit mezi vývojem svrchního karpátu a zóny s výskytem preorbulin jasnou litologickou hranici. Na základě srovnání s poměry v Rakousku lze však předpokládat, že sedimentace ze svrchního karpátu pokračuje nepřerušeně až do zóny preorbulinové i v této části karpatské předhlubně na Moravě (Cícha - Čtyroká 1995).

Podle výsledků, které vycházejí z první části revize (především mikropaleontologických vzorků), můžeme přítomnost zóny *G. bisphericus* a zóny preorbulinové pokládat za doloženou.

V rámci studií týkajících se hodnocení poloh vulkanoklastik alpsko-karpatské předhlubně byla provedena studia vulkanických skel, chemismu biotitu, studia vulkanického zirkonu a celkového chemismu horniny. Získané poznatky umožnily určitá srovnání svrchnoeggenburgských sedimentů v okolí Znojma se sedimenty eggenburg-ottnangu v širším okolí Miroslavi.

Provedená tefrostratigrafická studia svrchnoeggenburgských vulkanoklastik tvoří podklady pro další širší korelace hornin, u kterých se předpokládá obdobné stáří a obdobný původ (především v rámci rakouské části karpatské předhlubně, z hornin vídeňské pánve, neogenních pánví Polska atd.).

Na vyhodnocení analytických dat získaných ze spodnobadenských vzorků bude zaměřen další výzkum v roce 1996. Záměrem je zjistit možnosti vzájemného odlišení jednotlivých poloh vulkanoklastik v rámci sp. badenu karpatské předhlubně.

Koncem roku 1995 byla ukončena etapa analytického zpracování odebraných vzorků. Na ni bude v roce 1996 navazovat etapa vlastního geochemického zhodnocení studovaných hornin, jejich zařazení, genetické vztahy, tektonické postavení a korelační vztahy mezi svrchnoeggenburgskými a spodnobadenskými pyroklastiky.

Literatura

- Cícha, I. (1995): Nové poznatky k vývoji neogenu centrální Paratethydy. – Sbor. referátů z 11. konference o mladším terciéru, Brno 1995, 67–72. Knihovnička zemního plynu a nafty 16. Hodonín.
 Cícha, I. - Čtyroká, J. (1995): Problémy stratigrafie vrstev karpátu a sp. badenu v jižní části karpatské předhlubně (33-24 Hnanice). – Zpr. geol. Výzk. v Roce 1994, 20. Praha.
 Čtyroká, J. - Havlíček, P. - Novák, Z. (1994): Geologický a paleontologický výzkum lokality Mušov sv. od Pasohlávek. – Zpr. geol. Výzk. v Roce 1993, 17–19. Praha.

¹ Český geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

² Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, Kotlářská 2, 611 37 Brno

VÝZNAM A ROZŠÍŘENÍ FERIKRET TYPU SULAVA V JÁDRU ČESKÉHO MASIVU

THE SIGNIFICANCE AND DISTRIBUTION OF SULAVA TYPE FERRICRETES IN THE CENTRAL PART OF BOHEMIAN MASSIF

(12-42 Zbraslav, 12-41 Beroun)

Václav Cílek

Tertiary, Ferricretes, Palaeoenvironmental analysis

Pod pojmem ferikrety rozumím ve smyslu M. A. Summerfielda (in Goudie - Pye 1983) pevné či polopevné, povrchové a přívěškové kúry vznikající feritizací nebo metasomatickým nahrazováním většinou sypkých sedimentů, půd, zvětralín a podložních hornin. Hlavním mechanismem vzniku ferikret je chladná cementace podmíněná klimatickými a environmentálními faktory. Za jádro Českého masivu v tomto případě považuji zhruba středočeskou